

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בניסיונות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת בראשית

בס"ד, עש"ק פרשת בראשית
כ"ח תשרי תשפ"א – שנה י"ב גליון תק"ל

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
6:41	7:22	5:30	5:44	7:11	7:04
5:30	6:41	7:22	7:18	5:55	5:48

מברכים תחודי. מולד חסון: ליל שבוע שנת 3123

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (א א)

מה שכתוב בתחלת התורה בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וב"ה שסובר שהארץ נברא תחלה, מרומז בפסוק 'ביום עשות ארץ ושמים' שכתוב ארץ תחלה, שמרמז שכאן היה תיקון המלכות ממה שהיה מקודם פגום, וזהו הסוד מה שהלכה כב"ה והבינהו. והנה בפסוק הזה עצמו מרומז ג"כ למה שסובר רשב"י שנבראו ביחד היינו שנתקנו ביחד, כי בפסוק הזה כתוב שניהם שמים לפני ארץ וארץ לפני שמים.

זהו מה שאיתא בלקוטי תורה ממרן הארז"ל שבריא האדם נכתב בתורה שלשה פעמים, פעם נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (א כו) שהוא אדם דעשיה. ופעם יוברא אלהים את האדם (שם כז) הוא אדם דבריאה, וזה היה ביום וא"ו. ואח"כ אחרי יום השביעי כתוב 'וייצר הוי"ה אלהים את האדם' (ב ז) שהוא אדם דיצירה עיי"ש.

זהו ג"כ רואים בתורה שבעשיה כתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו לא מוזכר בכלל נקבה בחינת מלכות, וזה מדבר ב"ש ששמים נבראו תחילה שהיה חסרון במלכות עולם השבירה. וביצירה שהיה השמיני מדבר ב"ה שהארץ נבראו תחילה שהיה התחלת תיקון המלכות, כי כתוב אחרי זה 'ויאמר הוי"ה אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו' (ב יח) שמדובר שם מיצירת חוה, אבל מכל מקום לא כתוב שם שהיו ביחד, רק כתוב שלאחר שהיה האדם לבדו אמר הקב"ה 'אעשה לו עזר כנגדו' לכך מרמז שהיה עוד קצת חסרון.

אבל כבריא שם כבר כתוב 'זכר ונקבה ברא אתם' שהנוקבא הוא ביחד עם הזכר בלי שום פירוד, ולא היה שם שום פגם במלכות, ולכן כבריא לא היה הצווי שלא יאכל מעץ הדעת כמבואר שם, וזה מדבר רשב"י שהשמים והארץ נבראו ביחד, ולכן תורת הסוד שנילה רשב"י הוא מעולם התיקון.

נמצא מזה שבשבעה ימים הראשונים לא היה עוד התיקון של שבירת הכלים בשלימות, וביום השמיני התחיל קצת התיקון, אבל היה עוד קצת פגם, וזה חמא עה"ד, ומא והלאה נמשך התיקון עד התיקון השלם בביאת גואל צדק בב"א.

רעוא דרעוין תש"ם לפ"ק

מזה שבששת ימי בראשית לא היה עוד התיקון השלם והיו עוד בחינת עולם השבירה, ואח"כ היה בריאה חדשה שהוא יום השבת ואז נשלמה עולם התיקון, וכן משמע כאן בלקוטי תורה וז"ל: ותחלה הוברר הפסולת, והקליפה קדמה, כדרך שהקליפה קודמת לפרי, וזהו 'ישרצו שרץ נפש חיה' וכן כולם, עד יום הששי שנברא אדם שהוא האוכל הנשאר, וע"כ בשבת נאסר ברירת הפסולת מתוך האוכל, מפני שזה היה דרך ברירות למעל הפסולת מתוך האוכל, ובשבת לא היה הבירור עיי"ש. ואע"פ שהיה צריך להיות ביום השמיני התיקון ולא ביום השביעי, אבל עיין באוצרות חיים שער הנקודים פרק ד' על בחינת שאול מרחובות הנהר שלא היה שבירה כהשאר עיי"ש היטב ותבין.

והנה הימים הראשונים האלו של בריאת העולם נחשבים לשנה בפני עצמו, כמבואר ברמב"ם בהלכות קידוש החדש (פ"ז ה"ח) וז"ל: והמולד הראשון שממנו תחיל הוא מולד בשנה הראשונה של יצירה וכו', סימן להם בהר"ד, וממנו הוא תחלת החשבון עכ"ל. ועיי"ש בפירושו שיוצא שהשנה ראשונה היה חמשה ימים, כי מר"ה מתחיל כל פעם שנה חדשה. ומה שזה רק חמשה ימים אע"פ שהיה צריך להיות שבעה, כי עיקר חמשה והשאר נקראים כ"ל וכל"ה שהם כוללים ביחד כל החמשה כמבואר בכתבי הארז"ל ופשוט.

זהו מרמז התורה כאמרו 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם' שכתוב בה' זעירא, המרמז לשבירת הכלים שהיה בתחילת בריאת שמים והארץ, כי ה' היא במלכות, ובספרא דצניעותא (ויה"ק ח"ב קעו): נקראת עולם השבירה 'ארעא אתבמלת' וארעא הוא מלכות.

ולכך כתוב 'אלה' שפוסל את הראשונים שהיה בבחינת עולם השבירה, ועכשיו הבריאה של 'ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים' שהיה ביום השמיני הוא עולם התיקון, ולכך כתוב 'ארץ' תחלה המרמז שכאן מדבר מתיקון המלכות מבחינת מלכים דמתו, אבל בתחלה שכתוב שמים וארץ מרמז שהיה פירוד בין ז"א למלכות ולכך היה השבירה.

ולפי זה אפשר לומר שלא חולקים ב"ש וב"ה, כי ב"ש שסובר שהשמים נבראו תחלה, מדבר מעולם השבירה שהיה פירוד בין השמים לארץ, וזהו

אפשר לומר, דהנה כתוב כאן שמים לפני הארץ, ואח"כ כתוב 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים' (ב) כתוב פעם שמים לפני הארץ, ופעם כהיפוך ארץ לפני שמים, וצריך להבין מה מרמז כאן התורה בשני הלשונות.

והביאור בזה, דהנה רש"י פירש על ברא אלהים וז"ל: שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושתפה למה"ד, והיינו דכתיב 'ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים' עכ"ל. ולכך מובן למה בתחלה כתוב ברא אלהים מדת הדין ואח"כ כתוב 'ביום עשות הוי"ה אלהים' מדת הרחמים שם הוי"ה, לפני מדת הדין שהוא אלהים.

ביאור הדבר, שאיתא במדרש (ב"ר א' מו) בית שמאי אומרים, השמים נבראו תחלה ואח"כ נבראת הארץ. ובית הלל אומרים, הארץ נבראת תחלה ואח"כ השמים וכו'. א"ר שמעון בן יוחאי, תמיה אני היאך נחלקו אבות העולם ב"ש וב"ה על בריית שמים וארץ, אלא שאני אומר שניהם לא נבראו אלא כאלפס וכויה, שנאמר 'קורא אני אלהים יעמדו יחדו' (ישעיה מח יג) עכ"ל. ולכאורה ג"כ נחלקו בזה רבי אליעזר ורבי יהושע (ראש השנה י): שר"א אומר בתשרי נברא העולם, ור"י אומר בניסן נברא העולם.

כי זה ידוע ממרן הארז"ל (שעה"כ עה"ה ד"א) שהחדשים של החורף הם בבחינת שמים, ולכן ר"א סובר כמו ב"ש שהשמים נבראו תחלה, והחדשים של הקיץ הם בבחינת ארץ, ולכן ר"י סובר כמו ב"ה שארץ נבראו תחלה.

ויכולים לומר שאינם חולקים אלא אלו ואלו דברי אלהים חיים, וכמו שמבואר שם בשער הכוונות שר"א ור"י לא חולקים עיי"ש. ולכן אפשר לומר דזה ידוע ממרן הארז"ל (לקוטי תורה כאן) שלפני השבעה ימים הראשונים של בריאת העולם היה בבחינת עולם השבירה זיון מלכים דמתו דפרשת וישלח כהידוע, ולכך כתוב 'והארץ היתה תהו ובהו' שמרמז לשבירת הכלים. אבל זה מבואר באור- החיים הקדוש (בראשית ב ג) על הפסוק 'ויכלו השמים וארץ' וז"ל: כלומר שכלתה בריאת כל שמים וארץ על דרך כליון, כי לא נבראו העולמות כי אם לששה ימים, רק שעי" השבת נתקיים העולם עיי"ש. רואים

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

**וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת
הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים לְמִמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְאֵת הַמְּאֹרֹת
הַקְּטָנִים לְמִמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה וְגו' (א טו).**

לא אתיישב סיהרא לגבי שמשא למטה שהוא לגבי שמשא, לא אתיישב כחדא בהנהגה אחת, סיהרא אמרה לשמשא שהוא התגלות אור אלהות בתכלית הארה נפלאה, וכל אחד יראה מסוף עולם ועד סופו, ויהיה התגלות אלהות כל כך באור בהיר לראות השכינה והמלאכים באימה פחד ורתת בהארה נפלאה בהתגלות הרעת, 'ומלאה הארץ דעה' (ישעיה י"א ט) 'והיה עיניך רואות' (שם ל"ב), 'כי עין בעין יראו' (שם ג' ט) התגלות אלהות בכל תנועה, 'איכה תראה' בהתגלות הזה שיהיה בכל אחד בחירה ורצון, שעל ידי קיום תורה ומצוות יהיה שבר ועונש בכטולין, וכיון שכל כך יהיה התגלות בהירות אלהות, יהיה ביטול הבחירה ורצון. וזהו (שיר השירים א' ו) 'איכה תרעה' בהנהגות רצון ובחירה, כי מרוב האור יתבטל הרע לגמרי ויהיה ביטול הבחירה והרצון.

ושמשא אמר 'איכה תרביץ בצהרים' (שם), שרגא זעירא דלית לה נהורא אכדין צהיר בצהרים, כי בהנהגתך בלתי שום הארה של הקדושה אלא בהסתרה וחשכות, לא יהיה אפשריות כלל לבחור בטוב, מגודל הנסיונות והחשכות ויתגבר הרע חלילה, 'שלמה אהיה כעוטיה' (שם) במלבושים והסתרות, או כדון בכסופא. ואז עצה היעוצה כדון אזעירת גרמה.

וְהָיָה חַיִּים הָאֵלֹהִים עִי: מַרְבִּינֵי יִצְחָק אִיּוּזִק מִקְאֲמַרְנָא

**וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
בְּרָא אֹתוֹ וְגו' (א טו).**

ודע כי באדם הראשון הובררו כל הברורין של כל העולמות וכל הנשמות, אבל כל זה בבחינות השפעות יחוד אחר באחר, והיו חסרים בחינות מדרגת פנים בפנים (ע"ה שער לו פ"ב), שדבר זה אי אפשר אלא בבחינות ביטול אין ממש, שש ושמה לעשות רצון קונו כתולע קמן, ולא נחשוב בעיניו ממש אלא תולע בעלמא כלי מאוס ונמאס, ושש ושמה שזכה בעניו ומרודו להזכיר שמו יתברך, לשורר ולומר לפניו דבור בעלמא, כולל עצמו עם כל הנבראים קמן וגדול שם הוא, והוא פחות מכל הנבראים ממש, כמו שביאר מרן האלקי קדוש ומהור רבינו אור עינינו אור המאיר מסוף העולם ועד סופו חיות נפשנו הריב"ש מוב 'אתה הוא אלהינו', כשסובר 'אתה' או 'הוא' נעלם, וכשסובר 'הוא' או 'אלהינו' מובא בספר תו"י קדושים, שמעתי בשם מורי פירוש 'אתה הוא אלהינו', דמתחלה אמר לנוכח, ואחר כך לנסתר בו, שאם סובר האדם שהוא דבור בו יתברך, והוא נוכח פניו יתברך שמו, אז הוא רחוק ממנו, ואם סובר שהוא רחוק אז הוא קרוב, ואם כן זהו שאמר מי שסובר את"ה אינו אלא הו"א, ומי שסובר הו"א אז אלהינו ורפח"ח.

עטרת חכמים

עינונים וביאורים מרבתינו זי"ע

**וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיֵּי הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וְגו' (א ט).**

וזה סוד (סוכה ג') כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. והרע המלכשה הוא גם כן גדול. ואם יקשה לך הרי הקליפה הוא היפך הקדושה, כי כל הגדול קליש ליה טומאתו עד שראש פתנים ניכלול בקדושה, ויתורץ ממה שאמר מרן הריב"ש מוב ומאיר, קדשי קדשים שחימתן בצפון (ובחיים טו.) כי היצר של תלמיד חכם הגדול, הוא ערום מאד בחכמת דקות, ולא יבא אצלו שילך ויעבור עבירה ביד רמה, כי לא ישמע לו כי ירד מכבודו ויתבוה וכיוצא, שהשכל מרחיב זה לא ישמע לו, אלא בא לו בדקות לעשות מצות, ומורה לו דרכים חדשים מרים כלענה ושיתגאה כארו, כי היאך יתפלל עם הצבור ויהיה שוה עם כל פחותי ערך, ועושה אותו שיהיה פרוש וחסיד וקדוש הרבה כמלאך, ובתוך זה יש תולע קמן וערמה גדולה ליסבור שאין כמוהו בעולם, ומעורר דינים על כל העולם ונשתלשל ממנו דרכים מרים כלענה. וזהו והנחש היה ערום.

אבל המוני עם, שחימתן בכל מקום (שם), שמפתה אותם לעבור עבירות חמורות עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, וזה בנקל לידחות אותן.

משא"כ יצר הרע של תלמיד חכם שחימתן בצפון, כמו שאנו רואין בעינינו. ולכן הגדול מחבירו, יצרו אף שהוא בדקות גדול, אעפ"כ רע ומר הוא יותר הרבה מיצר הרע של פשוטי העם, שהוא מגושם הרבה ובנקל לידחות אותו, משא"כ בתלמיד חכם מסמא עניו, וסובר שאין צדיק כמותו בעולם, ובוחר לו דרכים חדשים, והוא חוטא ומחטיא את הרבים, עד שאין לו תקנה כמעט רחמנא ליצלן. 'אדם בליעל שולט באדם' (קהלת ח ט) דקדושה, ומלכישו ומטמינו בתוכו, והוא לרעתם, כי ניצוץ קמן של ישראל 'לא ידח ממנו נדח' (שמואל"ב י"ד), אף שהוא בקליפה שכינתו יתברך עמו, ובוה ניוונים הקליפות ג"כ. ובוה תבין כל המשך הלשון ערום לרע כמעט שחימתן בצפון.

וערב רב הם הרע שנתערב באדם הראשון, ואינון הרשעים שבישראל שהן רשעים גמורים אינון בניו ממש דנחש הקדמוני, שאם לא היה נתערב באדם וחיה, לא היה לרע צורת אדם כלל, אלא צורת נחש ממש בקומה זקופה.

וְהָיָה חַיִּים הָאֵלֹהִים עִי: מַרְבִּינֵי יִצְחָק אִיּוּזִק מִקְאֲמַרְנָא

'ובקשתם משם' (דברים ד כב). ואמר מורי ורבי 'משם' דייקא, דהיינו שבכל הסתרות וחשכות, וקושיות ויסורים מרורים, שם אתו עמו אור אין סוף אלהותו יתברך, דכל העולמות מראש אדם קדמון עד סוף עשיה, כהאי חירגא דיומא דלא שמינה (נדריים ח:) חשיבין קמיה, ולית אתר פנוי מניה ממש, ובהכנעה ובשפלות באמת כאין, יבוא לאמונה שלימה ולתורה לשמה, וזה בחינות פנים בפנים שלא נתברר, כי עדיין הגאווה שולט בעולם, והוא ממש ע"ז, אל אחר, עמלק.

וכל הנוכח להיות בשמחה ואור מתורה ומצות, ולהיות בעיניו ממש שפל ונבוה פחות שבפחותים מכל ישראל, נקי מלהשתרר להיות רב ורבי, אלא לומר ועובד לעשות רצון בוראו באהבת ישראל ובהכנעה, בשמחה, בקבלת היסורין וחרופין וגדופין, בלב שמה בתורה ותפלה ומצות ומעש"ט יזכה שיתברר למדרגות פנים בפנים.

וְהָיָה חַיִּים הָאֵלֹהִים עִי: מַרְבִּינֵי יִצְחָק אִיּוּזִק מִקְאֲמַרְנָא

**עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד (ב טו).**

אפשר לומר עפ"י רמז, כדי להבין את הפסוק הזה, עפ"י מה שאמרו חכמנו"ל במסכת נדה (לא.) תנו רבנן, שלושה שותפין יש באדם, הקב"ה בכיכול, ואביו ואמו, אביו מזריע הלובן, שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח שכראשו ולובן שבעין, אמו מזרעת אודם, שממנו עור ובשר ושערות ושחור שבעין, והקב"ה נותן בו רוח ונשמה, וקלסתר פנים, וראיית העין, ושמיעת האוזן, ודיבור פה, והלוך רגלים, ובינה והשכל, וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם, הקב"ה נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם.

נמצא מזה שיש שלשה שותפין באדם, והאדם הישראלי צריך לראות להשלים ולהביא את החלקים מה שנתנו לו אביו ואמו אל הקדושה כמו החלק של הקב"ה. וזה איתא בספה"ק מגיד מישרים (פ' בראשית) שעיקר התכלית בביאת האדם לעולם הזה, הוא רק כדי שהוא ישלים את עצמו בתורה ובמצות, כדי שלא יהנה מנהמא דכיסופא. וגם ידוע ש'אשתו' מרמז על השכינה הקדושה, כידוע מהזוה"ק (ח"א פא. ובתיקו"ז סח ע"א) הרמז עה"פ 'אמור לחכמה אחותי את' (משלי י"ד).

וזה אמר הפסוק הקדוש על כן יעזב איש את אביו ואת אמו את חלקיהם הגשמיים שיש לו מהם, ודבק באשתו כהנ"ל המרומז על השכינה הקדושה היינו שידבק בחלק הרוחני שבו, ויראה שיהיה זהו לבשר אחד שהשני חלקים מאביו ואמו יהיו שוה בשוה עם החלק של הקב"ה ודו"ק. כי נכון הוא בעזרה"ת בזכות אבותי הקדושים זי"ע"א.

מַעֲשֵׂה שְׁלוֹם ח"א דף י"ב מַרְבִּינֵי שְׁלוֹם מִקְאֲמַרְנָא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

בענין אמירה לגוי בשבת סימן רמג.

פקוח נפש, כי איסור דאורייתא אין לו היתר משום חולה וצינה, אבל אחרים אומרים עשה מלאכה לזה, כגון להחם לו בית החורף או בשביל חולה שאין בו סכנה, כי אמירה בעצמו שבות הוא^א, וכיון שאינו נהנה באמירה זאת אלא המלאכה נעשית בשביל אחר, אינו אלא מדרבנן^ב:

א. האומר לגוי בשבת לעשות לו מלאכה הצריכה לו ונהנה הוא ממנו, לדעת הרבה מן הראשונים עובר בלאו, 'כל מלאכה לא יעשה' בצירי {א} משמע אפילו על ידי אחרים, ולכן לא יאמר הוא בעצמו לגוי להחם לו תנור בית החורף, אף על פי שהכל חולים אצל צינה, וכן לא יאמר החולה בעצמו לגוי שיעשה בשבילו איזה מלאכה, אם לא שיש

זר זהב ~~~~

ודוקא כשמוסר לו המלאכה ומצוהו בשבת לעשות אותו בשבת זה אסור מן התורה, וכן הוא בסמ"ג (לאוין, סימן עה) ובספר יריאים (סימן דש), אלא שהסמ"ג דחק עצמו שם, עיין בבית יוסף סוף סימן רמ"ד (ו"ה כתב סמ"ג^א).

ולפי מה שכתבנו נכונים כל דברי חז"ל, דודאי רבי יונתן לא פליג על פשטיה דקרא לא יעשה בצירי כולל איסור אפילו על ידי אחרים, אלא שמפרש דזה דוקא כשמוסר לו מלאכתו בשבת ומצוה אותו אסור מן התורה, אבל כשהגוי עושה מלאכת ישראל מעצמו אין צריך למחות בידו מן התורה, דהא כתיב לא תעשה בפתח, דוקא אתה לא תעשה אבל אחרים עושין.

והלכה בזה כרבי יונתן נגד רבי יאשיהו, דלא מקשינין יעשה בצירי לתעשה בצירי דששת ימים, כי לרבי יאשיהו למה ליה דווקא היקש זה, דהא פשטא דקרא לא יעשה בצירי משמע אפילו על ידי גוי, אלא דסובר רבי יאשיהו דגוי העושה מלאכה מעצמו לישראל גם כן אסור מן התורה, לכך יליף מן תעשה בצירי דבהיתר אין חילוק דכולל הכל, אף לא יעשה כולל הכל, בין שהגוי עושה מעצמו או שמצוה לו, ורבי יונתן לא יליף מן תעשה דששת ימים, ופשטא דקרא לא יעשה משמע דוקא כשמצוה לו לעשות מלאכה, אבל עושה מעצמו אינו אסור, דהא כתיב לא תעשה בפתח אתה דוקא ולא הגוי העושה מעצמו מלאכת ישראל^א.

ומה שאמרו (שבת קג) אמירה לנכרי שבות, בשביל בהמה בשביל אחר בשביל תינוק^א, וכך דעת רש"י ז"ל (ע"ת שמות יב טז), וספר יריאים. ודברי רש"י ברורים הלכה דהמצוה לנכרי לעשות לעצמו מלאכה עובר בלאו לא יעשה, וכן דעת הרב אליהו מזרחי (שם על רש"י) והרבה מן הראשונים, עיין ברכ"י (סק"א).

{א} **משמע**. הכי גרסינן במכילתא (פרשת בא, מסכתא דפסחא פרשה ט) כל מלאכה לא יעשה בהם (שמות יב טז), לא תעשה אתה, אבל יעשה לגוי מלאכתך, דמלאכת הגוי מותרת, תלמוד לומר ששת ימים תעשה מלאכתך (ויקרא כג ג), הא לא תעשה אתה ולא יעשה הגוי מלאכתך, דברי רבי יאשיהו. פירוש, למדנו לא יעשה בצירי ביו"ט מן תעשה בצירי בימות החול, מה תעשה בצירי דששת ימים לא חלקת בו, אלא בין אתה ובין על ידי חבירך ובין על ידי גוי הכל מותר, אף לא יעשה דיו"ט, והוא הדין לשבת במכל שכן, לא חלקת בו, אלא בין אתה ובין על ידי חבירך ובין על ידי גוי אסור. רבי יונתן אומר, והא כתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת וכו' לא תעשה [כל מלאכה אתה ובנך ובתך וגו'] בפתח, מה שבת החמורה אין אתה מוזהר על מלאכת הגוי, יו"ט הקל לא כל שכן.

ומעתה רבי יאשיהו ורבי יונתן חולקין בדבר, והלכה כרבי יונתן. **ובאמת**, לעיקר רבי יאשיהו ורבי יונתן לא פליגי, באם אומר לגוי ומצוה לו בשבת שיעשה מלאכתו שעובר בלאו, אלא דרבי יאשיהו סתם הדברים בין שמצוה לגוי לעשות לו ובין שהגוי עושה מעצמו עובר בלאו, על זה פליג רבי יונתן דהא כתיב לא תעשה מלאכה בפתח, משמע דוקא אסור לך לעשות, אבל שהגוי עושה בשבילך אין בו איסור מן התורה, אבל כשהוא אומר ומצוה לגוי שיעשה מלאכה, לא יחלוק רבי יונתן על פשטות לא יעשה בצירי משמע אפילו על ידי אחרים, ואנחנו לומדין לא יעשה בצירי מן תעשה בצירי דששת ימים, מה שם פשטות הענין כולל במלת תעשה בצירי בין לו ובין חבירו ובין גוי, כך לא יעשה בצירי כולל הכל.

ולכן כתב הלבוש (כאן ס"א) יש אומרים שהוא לימוד ולא אסמכתא אלא איסור דאורייתא, וכן הוא פשטיה דקרא יעשה בצירי,

מסגרת השלחן ~~~~

התורה לא היו חכמים מתירין לעשותה אף בביתו של גוי, ואף מסרה מע"ש, ולשון לא יעשה הכתוב בתורה מוכיח קצת שהיא דרשה גמורה, ע"כ. ה. רבינו מבאר כאן דלא הוצרך ההיקש לא יעשה לתעשה, אלא לרבי יאשיהו דסובר דגם בגוי העושה מעצמו אסור לישראל וזה נצרך ללמוד מן הפסוק תעשה דכולל הכל, אבל לרבי יונתן דסובר דרק אם מצוה להגוי לעשות אסור, וזה נלמד מלא יעשה דמשמע ע"י אחרים, ולא מצרכינן להיקשא דתעשה ללא יעשה. ו. היינו כיון שמצוה בשביל אחר לא נעשה כשלוחו, ושם אמרינן דאמירה לנכרי שבות, ולא נלמד מהלאו דכל מלאכה לא יעשה, אבל אם מצוה לעשות לעצמו עובר בלאו דכל מלאכה לא יעשה.

א. משום דכתיב 'ודבר דבר'.
ב. דדוקא כשנעשה בשבילו ומקרי שלוחו נכלל בהלאו של כל מלאכה לא יעשה.
ג. דתעשה בפתח, משמע רק אתה מוזהר שלא תעשה, ולא משמע דאסור ע"י אחרים, וכמדמסיים רבינו להלן.
ד. שהביא לשון הסמ"ג, וז"ל: כתב סמ"ג (ל"ת סימן עה) תניא במכילתא (בא פרשה ט) כל מלאכה לא יעשה בהם לא תעשה אתה ולא יעשה חבירך ולא יעשה הגוי מלאכתך, משמע מכאן שאסור לישראל להניח לגוי לעשות מלאכתו בין ביו"ט בין בשבת דאורייתא, אבל אם מסר לו הישראל [המלאכה] מערב שבת מותר, ובלבד שיהיה בביתו של גוי כאשר ביארנו בהלכות שבת (יט ע"ג). אמנם י"ל שהיא אסמכתא בעלמא, שאם היתה מן

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן הענין ואכל. (בראשית ג יב).

לפני, ולא אמרת שום תירוץ, ואדם הראשון אמר תירוצו דכתיב (בראשית ג יב) 'האשה אשר נתת עמדי היא' וכו', לזה גרס מה שגרס, ואם היה מודה תיכף על חטאו כמו קין בנו שהודה תחלה על חטאו, ואחר כך עשה תשובה, ואמר חטאתי עויתי פשעתי לפניך, כדאמרו (בזהר בראשית נד:) בגין דתבית ואודית קמיה, אז היה כל העולם בתיקון השלם, עד כאן שמעתי. דמשק אליעזר בראשית נד: מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

יהיה לרבינו. ואחר השבת בא התלמיד הלו לפני רבינו דודי, ואמר לו: מורי ורבי, חטאתי עויתי פשעתי לפני רבינו, אבל עם כל זה איני יודע שום נדוד דבר קל מכל המלשונות שהלשינו עלי לפני רבינו. וכשמע רבינו זאת היה בשמחה גדולה, ואמר לו בזה הלשון: בני חביבי אם היה אדם הראשון עושה כמו שאתה עשה, היה העולם בתיקון השלם, והקב"ה היה מוחל לו תיכף ומיד, והוא שאתה היית מודה בתחילה על דברי ואמרת שחטאת

שמעתי מאמורי זללה"ה, שאמר לי בשם מורי דודי רבינו צבי מזידיטשוב זללה"ה, שפעם אחת בא לפנינו תלמיד אחד גדול על שבת קודש, וקודם שבא התלמיד לשם הלשינו כמה חסידים לשון הרע עליו לפני רבינו דודי הני"ל, עד שרבינו דודי היה כבעס על תלמיד הני"ל, וכשבא לפנינו התחיל רבינו דודי לכוּס עליו, והתלמיד שתק כאיש דומם, ואחר שכעס רבינו דודי עליו, אמר התלמיד לרבינו דודי בלשון רכה: שבת טוב

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ויטע הוי"ה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. (בראשית ב ה)

התורה הוא הלבוש והמזון בגן עדן

אורייתא ואותיות התורה, הם לבושים ומזון בגן עדן.

זהר חי' ח"ה דף קמז:

גן עדן שהיה בו אדה"ר הוא ממוצע

הגן עדן שהיה בו אדם הראשון קודם החטא, הוא ממוצע בין הגשמי והרוחני.

זהר חי' ח"ד דף ריב.

צדיקים מייחדים בג"ע כמו בעוה"ז

הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, ויפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז (אבות ד, יז). וסוד תשובה ומעשים, הכנה אל הקדושה והיחוד, ויפה שעה אחת בעת היחוד של קורת רוח. רבי יהודה הנשיא אומר כל המקבל עליו תענוג העוה"ז מונעין ממנו תענוגי עוה"ב, וכל שאינו מקבל עליו תענוגי העוה"ז נותנין לו תענוגי עוה"ב, עולמך תראה בחיך, יפה שעה אחת בתומע"ט אף שאין ספק שהצדיקים בגן עדן אינם בטלים רגע מן העבודה ומן היחודים, כי הם המייחדים תמיד בסוד נשמתם ורוחם ונפשם, וסוד עבודתם ויחודם, כי בהיותם בחיים הולכים ומתחדשים ומייחדים, ומוסיפים כח למעלה בתשובה ומעשים טובים מידי יום ביומו, ומאירין באצילות אור לאין ערך בכל יום נוסף על חברו.

אמנם אחר פטירתם מייחדים כאשר כבר עשהו בחיים חיותם, וגם הם מתפללים על החיים, והם עובדים ומייחדים תמיד בסוד נפש רוח נשמה למעלה. ואף שעובדין ומייחדים שם בחיות גדול ובדיקות נפלא, אעפ"כ עיקר הוא בעוה"ז.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז, שעושה רצון בוראו, מכל חיות ודביקות של יחודים ילמה תוקעים רחמנא אמר תקעו (ר"ה טז), ועד כאן מדבר בעבודה, ואח"כ מדבר מקורת רוח וחיות ודביקות ונועם עוה"ב שבא ע"י יחודים ודביקות, שיפה יותר מכל תענוגי עוה"ז, והבן

מוסדות קאמרנא מאה"ק

שמחו בה' וגילו צדיקים

ברגשי גיל וחדוה ובהדרת קודש נשגד ברכת מולא טבא וגדיא יאה קדם מעלת עטרת תפארת ישראל

כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון הקודש שמחת אירוסים הנכבדה הכלה שתחי בת להרבי"ע הרה"צ חיים יעקב פרינקל מרימנוב שליט"א

עב"ג התהן הבה"ח יהושע טירר נ"י בן הרה"צ חיים מאיר טירר שליט"א

יהי רצון שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני אבותינו רבותינו הקדושים ארזי הלבנון, ויזכה מורן רבינו שליט"א לרות נחת דקדושה מהם ומכל יוצאי ה'צ"ע עוד ינוב בשיבה דשן ורענן יהיה אמן טלה

הנהלת המוסדות

היטב.

נוצר חסד' אבות ד, יז

בגן עדן מייחדים הצדיקים

בגן עדן, מייחדים הצדיקים אלו השרשים [נרנח"י] במאצילם באור אין סוף, ועי"ז יתוסף שפע ואור בכל הנאצלים.

נתיב מצותיך' יחוד ה, ה

הצדיק כשיש לו חלישות דעת משונאו מטיעם לו הקב"ה מאור עוה"ב בעוה"ז

ואתי עמי היה באלה ואלה רבות, מיום הולדי ועד עתה, ובעת שעליתי לקבל אנפי שכונתא, לקבל פני הצדיק מוהר"ר אשר אב"ד דק"ק ראפטשיץ, שאל אותי, אני רואה פניו מאירין ושמיים, מה זה, והשבתי אלו היה חולק עמי קדוש ישראל, והיה נוטל המוחין וחיות שלי, הייתי נופל ברוע פנים, אבל עתה יצעירים ישחקו שם (ע"פ ישעיה יג כא) וכשאני עומד אחר חצות לילה ללמוד, וכן הציצית והתפילין והתפלה מאירים עלי כאור השמש בצהרים, מה לי לחוש לקול פיטפוטיו עופות טמאים. והשיב הצדיק, אעפ"כ חלישות דעת הוא, ולמעלה חוששין מאוד מלהחליש דעת...

והשבתי לו שהקב"ה ברוב רחמיו, מרחיב דעתי בזיו ואור, שאין דעתי נחלשת, כי באמת כי בכל עת שאני מרגיש חלישות דעת גדול, מלך עליון שרחמיו מרובין מטיעם אותי מאור עולם הבא, ומוזה מתרחב דעתי בשמחה ובעזו בפנים מאירות.

נתיב מצותיך' אמונה א, ט

גן עדן העליון והתחתון

אמר רבי שמעון, גן עדן לעילא ונגד בני אדם הוי, לאתכנשא ביה צדיקיא דעבדי רעותא דמאריהון... (זוה"ק בראשית מז:). תנא קמא סובר, גן עדן התחתון, שם מושב הנפש ורוח שהם בני אדם, וגן עדן עליון מושב הנשמה שהם בני קב"ה, ור"ש חולק ואומר, שבעת רצון גם הנפש והרוח עולין ומתקשרין בגן עדן עליון בעליה יתירה.

זהר חי' ח"א דף קצה:

עתידין גן עדן להתפשט לגיהנם

עתידין גבולי גן עדן להתפשט בתוך הגיהנם, עתיד הקב"ה לעשות מחול, מחילה סליחה בגיהנם, עם התפשטות הגן עדן עד שם ונעשות גנות ופרדסים... וכשיש כח בדינו מצוה להרוס אותו הבחינה מן הקליפה כטעם (תהלים יח מו) 'בני נכר יבלו' וכעת נמשכין מזה כל נפשות הרשעים ולעתיד יתבטל בנין הזה... ולא תלד עוד נפשות רשעים ומינים וכופרים ולא תבנה עוד בבנים ובבנות, אבל נעשות גנות ופרדסים על ידי גבולי גן עדן, כי הכל תחזיר אל הקדושה.

אוצר החיים' דברים דף צ:

גיהנם ששם נידונין הרשעים באש יצרם, שהבעירו שם אש קשה ע"י אש יצרם הרע, ופעם אחת שנתבטל היצר (סנהדרין סד), נתכבה האש של הגיהנם, והוא אש קשה מאוד האוכל והשורף וזהמת הרשעים, ולעתיד בעת ביטול היצר נעשית גנות ופרדסים, שעתיד שיתפשט גבולי גן עדן עד שם, ושם יהיה המחול לצדיקים בגן עדן שיתפשט שם, ואז נעשית

גנות ופרדסים לרקוד במחול הצדיקים.

'היכל הברכה' דברים דף צ.

אין לחקור אם יש לו חלק לעוה"ב

הענין כי אין לחקור על נפשו אם יש לו חלק לעוה"ב, ועל כל עשיות ותפלות ומצוות שידע בעצמו מה הם עושים רשימות ופעולות בעולם עליון, כי זהו מבחינות ישות, ושורה על זה דינים, ולפעמים נדחה, כי הרבה פעמים טובה גדולה לאדם, כשבא לו עת שמייאש עצמו באמת מעולם הזה ומעוה"ב, כי בעוה"ז יש לו צרים רבים המחלישים דעתו מאוד, ועי"ז מתיאש גם מעוה"ב, ורואה שאין גרוע בעולם כמותו. ואם כל זה הוא באמת, יכול לבוא לידי התפשטות הגשמיות, להיות בטל במציאות מגודל אור, להאיר עליו אין העליון, 'מאין יבוא עזרי' (תהלים קכא א), וממש מתייחד בשכינתא, וכל זה כשהוא באמונה שלימה, שאין שום מציאות בלתי השם יתברך, ושופך נפשו להשם, וכל מעשיו לשם שמים יוכל לבוא למדרגה זאת.

נתיב מצותיך' אמונה ב, ד

בעוה"ז יכול לידע גן עדן שלו

אדם יכול לידע בעוה"ז עוה"ב שלו וגיהנם שלו, כי יש מי שבחיו עומד בגן עדן, ויש בחיו עומד בגיהנם, ויוכל להבחין כ"ז מימיו מהיכן זה חי.

'היכל הברכה' דברים דף רג.

לפי החיות שיש לו בתורה ומצוות בעוה"ז יכול

להבין איזה עולם יהיה לו

יעולמך תראה בחיך' (ברכות יז). עם החיות שלך, להיכן הוא נוטה, אם לחיות של שטות ותענוגים הרעים אם לחיות התורה והמצוות, ו'בחיך' תוכל להבין ולראות, מה יהיה עמך בעולם הבא ובגן עדן, ואיזה עולם יהיה לך, אם עולם של תהו, או עולם של נועם זיו השכינה, כל זה תוכל להבין ולראות בחיות שלך להיכן נוטה, [כ"ז ר'ואין ירק זה מהיכן הוא חי' (ב"מ קיח)].

נתיב מצותיך' יחוד ה, ט

תומכי תורה בגן עדן

מי שהוא תומכי אורייתא בכל לבו ובכל נפשו להספיק להם הרחבה, כמו זבולון ליששכר וכיוצא, וכמו אחיו של הרב רבינו עובדיה [מברטנורא], שהיה מסתפק לעצמו בצמצום וכעני, כדי להספיק לאחיו הצדיק כל טוב, אזי בהכרח שניהם יושבין ביחד ולומדין בגן עדן. [ראה בספר 'בן שמואל' למהרש"ם (דרוש א לצדקה דף ו ע"א) וז"ל: שמעתי מפי מורי הרב הגדול מהר"ט זצ"ל, מאיש חסד שהיה באיטאליה, והיה מכניס אורחים מפרנסם ומכלכלם, והוא ואחי נתארחו אצלו, וראו אותו ולבני ביתו בלבושים שפלים עד מאד, עד שחשבו היות משרת לא בעל חנות יצא שמו וטיבו בעולם, ושאלו אליו למה היה מתנהג עצמו בכל כך שפלות עם היות מופלג בעושר כפי אותו הזמן, ואמר שהיו לו ד' או ה' אלפים זהובים שהיו מרויחים תמיד, והיה צריך לשלוח לאחיו הרב ר' עובדיה [מברטנורא] מפרש המשניות ק' זהובים, וגם היה לו מצוה זו מהכנסת אורחים אם היה מתנהג עצמו בכבוד בדרך בני גילו, שהיה בלתי אפשר לו לעשות המצות הנוכרות, ושלכן היה עושה זה צ"ל. ע"כ.]

נוצר חסד' אבות ד, יג